Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 191 (4827)
СУББОТО
СЕНТЯБРИИН
29
1945 он

ВКП(б)-тэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-тэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мунгэ

Бухы хүсэеэ хуряалга дээрэ элсүүлэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ таряахадалгые дүүргэхын түлөө тэмсэе!

Тарятушаалгые үдэр һунигүй ябуулая!

Загаһабарилгын түсэбые заатагүй дүүргэхэ!

ВКП(б)-гэй обкомой XX пленум болбол республика дотор загаһабарилгын түсэбэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһанние онсо тэмдэглэһэн байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо нилээн удаан саг үнгэрбэшье, загаһабарилга дээрэ хубилалта болоогүй байна. Энэ харюусалгатай хэрэгые Байкалгосрыбтрест, Рыбакколхозсоюз мэтын организацинууд тоншье муугаар ябуулна.

Энэ ушарые хараадаа абажа, ВКП(б)-гэй обкомой бюро июль соо «Зунай үелэхи загаһабарилгын ябаса тухай» тусхай асуудал хэлсэһэн юм. Тэндэ Хойто-Байгалай Галуута-нуурай Мысовойн загаһа болбосоруулха заводуудай Нижне-Ангарай МРС-эй загаһа бариха хэрэгтэ угаа ехээр гээгдэһэн ябадалые элирүүлжэ заагдаһан байха. Эдэ бүгэдые дары усадхахын түлөө Байкалрыбтрест ба Рыбакколхозсоюз үрэтэй ажал хээгүй. Харин гурбадугаар кварталда гээгдэһэн заводуудай тоо бүри олошорбо. Горячинска, Кабанска загаһанай заводууд ба Усть-Баргажанай МРС гээгдэгшэдэй тоодо оршоһон байха юм.

Энээн дээрэһээ дулдыдажа, республика дотор загаһабарилгын III кварталай түсэб сентябриин 1-эй мэдээгээр миил 40 процент дүүргэгдэөд байгаа һэн. Тэрээнһээ хойшо аяар һара үнгэрбэшье горьтой гэхээр хубилалта үшөөл болоодүй байна.

Загаһабарилга дээрэ техёолдоһон энэ ехэ гээгдэл юун дээрэһээ гарабаб?

Анха түрүүн, энэ шухала ажалда загаһа бариха эмхинүүдэй нобшо хүдэлмэринн, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй болон партиина организацинуудай муу хүтэлбэриин хойшолон болоно. Гадна, ВКП(б)-гэй тусхайта айкомууд ба аймгүйсэдкомуудай (Кабанскын, Баргажанай, Хойто-Байгалай болон илангаяа Прибайкальска ба Сэлэнгын аймагуудай) зүгһөө загаһанай ажалые хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилһэниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэнэр хүдөө ажалай артельнүүдэй загаһашадые элдэбын шалтаг баряад тэрэ ажалһаань холодоо табалдаг байһан дээрэһээнь, тэдэнь III кварталайнгаа түсэбые оройдоо 34 процент дүүргэө.

Загаһабарилгын муу ябадалай баһа нэгэн гол дутагдал юун бэ гэхэдэ, Байкалгосрыбтрестын ба Рыбакколхозсоюзай зүгһөө загаһабарилгые нэгэн янзаар, тус тус ушар байдалдань таараалдуулангүйгөөр ябуулдаг, мүн гол мүрэн, нуур сөөрэмүүд дээрэ загаһа бариха ябадалые тоодоггүй байна.

Мүн энээнтэй хамта, баригдаһан загаһанай шэгнүүр бүридхэл тон һулаар табигдаһанхай. Загаһанай заводуудай ба МРС-үүдэй директорнүүд болбол бригадануудай бариһан загаһанай барандаа тушаагдаха ябадалай хойноһоо нарин хяналта ба шалгалта хэдэггүй юм. Энээн дээрэһээнь болоно загаһа хулууха ба худалдаха мэтын жэгшүүритэй ябадалнууд загаһабарилгын бригадануудта үргэнөөр дэлгэрһэн байна. Загаһабарилгын бригадануудта ажалай жаяг заршам муу, тэдэнэй дунда олониитын агитационно хүдэлмэри һулаар табигдаһан байха юм.

Ушар иимэ дээрэһээ, загаһабарилга дээрэхи эхэхэн дутуу дунданууды дары усадхаха ябадалда бүхы партиина, советскэ организацинууд ба хамагай түрүүн загаһа бариха эмхинүүдэй халуун анхаралаа хандуулха саг тулаа.

Үһа мүрэн, гол горхон, нуур далай, һадаһа сөөрэмүүд дээрэ загаһабарилгын бригадануудай дунда социалистическэ мүрысөөнэй үргэн долги татуулжа, үдэр бүриин, һарабүриин ба кварталбүриин түсэбүүдые нарин нягтаар дүүргэхэ ябадалые партиина ба комсомольско организацинууд хангаха ушартай. Загаһанай заводуудай, МРС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол загаһа бариха тушаа бригадануудай бэедээ даажа абаһан уялганууд хэрэгээр дүүргэгдэжэ байнаб гэжэ 10 хоног бүхэндэ бригадануудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэжэ дүндэжэ байха ба эндэ элирүүлэгдэһэн бүхы дутуу дунданууды ойрын сагаа ябууд усадхаха бодото хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба олониитын агитационно хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр ябуулхадаа, загаһабарилгын түрүүшүүлэй дүй дүршэлнүүдые шадамар түргэнөөр дамжуулжа, бүгэдын анхаралда табиха айхабтар шухала. Манай республика дотор загаһабарилга дээрэ түрүү бригаданууд ба түрүү хүнүүд яһала олон. Эдэнэр эхэ оронһоо элбэг дэлбэг загаһа хоол үгэхэ гэһэн нэгэн һаналтайгаар унаһан малгайгаа аошгүйгөөр, үнэн шударгуугаар ажалладаг байна. Теэд, манай нютагуудтахи партиина, советскэ организацинууд, Байкалрыбтрест ба Рыбакколхозсоюз халаа түрүүшүүлэй ажалай баян ба һургаалтай дүршэлые тараахын хойноһоо оролдодоггүй, тэдээндэ тусхай анхарал хандуулдаггүй байна. Зүгөөр, ажалай жаяг заршам эбдэгшэдтэй, загаһа үригшэдтэй эрид шанга эбсэшэгүй тэмсэл үдэр бүри ябуулдаггүй байха юм.

Энэ халаа тон ехэ дутуу ябадал, дары усадхагдаха ёһотой байһан дутуу ябадал гээшэ.

Мүнөө хүйтэнэй саг дүтэлжэ ерэбэ. Сагай уларилай ямаршье сагта загаһа барилгые забһарлуулхагүй гээшэ манай хойшолуулашагүй зорилго болоно.

Үбэлэй сагта загаһа бариха бүхы зэмсэгүүдые бүрин түгэс бэлэдхэхэ, загаһашадай гэр байранууды дулаалха ябадалые октябриин 15 болтор дүүргэхэ ёһотой. Гадна, үбэлэй үедэ олониитын агитационно ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдые загаһашадай дунда һайнаар табихын тулада улаан булангуудые, клубуудые заһабарилха, дулаалха ябадалда онсо анхарал хандуулагдахань зайлашагүй. Газетэ, журнал, шатар, домино, радио хүгжэмэй зүйлнүүдые эртэнһээ бэлэдхэхэ, агитаторнуудые эрхим хүнүүдһээ томилхо гээшэ загаһанай заводуудай ба МРС-үүдэй партиина организацинуудай арюун уялга мүн.

Интээд байбал бидэнэр энэ ехэ дутуунуудаа шууд усадхажа, хараалагдаһан түсэбөө дүүргэжэ шадаха байнабди.

Манай загаһашад болбол Илалтын жэлэй загаһабарилгын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо хамаг шадабари дүршэлөө, шадал хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой.

Энээниие манай Эхэ орон, илалтаар бадарһан манай Улаан Арми бидэнһээ эрижэ байна.

ВЦСПС-эй XIV пленум

ВЦСПС-эй президиум болбол 1945 оной ноябрьда ВЦСПС-эй XIV пленумые, дүбшэн хэлсэхэ удаадахи асуудалнуудтайгаар зарлаха гэжэ тогтообо габэл: хүдэлмэркшэн ба албахаагшанарай материально-бытовой эрилтэнүүдые хангаха талаар профсоюзна организацинуудай хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай (элидхэлшэ нүхэр В. В. Кузнецов); хүдэлмэршэн ба албахаагшадай эмнэлгэ ба амаралтые эмхидхэхэ тушаа профсоюзуудай хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай (элидхэлшэ нүхэр Е. Н. Сидоренко); профсоюзуудай ниитэ-гэгээрэлэй хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай (элидхэлшэ нүхэр Н. В. Попова). (ТАСС).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба Хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. МАЛОФЕЕВА Мария Николаевнае—Сэлэнгын аймагай «Авангард» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба Хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БАННОВА Анна Терентьевнае—Сэлэнгын аймагай, Сульфат станциин гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ДРЯХЛОВА Мария Ильиничнае—Сэлэнгын аймагай, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. КОРОТОВА Елена Яковлевнае—Сэлэнгын аймагай Галуутануурай станциин гэрэй эзэн эхэнэр.
4. КРУГЛОВА Евгения Антоновнае—Сэлэнгын аймагай, Поворот тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. СВЕРЕЛКИНА Фекла Николаевнае—Сэлэнгын аймагай, «Кооператор» колхозой колхозница.
6. СУСЛОВА Екатерина Фёдоровнае—Сэлэнгын аймагай, Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. ЧЕБУНИНА Арина Куприяновнае—Сэлэнгын аймагай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БЛИНОВА Аксинья Прохоровнае—Сэлэнгын аймагай, Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ДОНДУКОВА Бужит Балдановнае—Сэлэнгын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ДУХОВНИКОВА Ефросинья Васильевнае—Зүүн-Сибириин түмэр харгын, 100 километртэхи гэрэй эзэн эхэнэр.
4. ИБРАГИМОВА Бибикомал Покретиновнае—Сэлэнгын аймагай, Райпромкомбинадай хүдэлмэришэн.
5. РЯБОВА Елена Парфентьевнае—Сэлэнгын аймагай, «Авангард» колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-дэхи ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БАТЫШЕВА Александра Константиновнае—Сэлэнгын аймагай XVIII нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
2. ГАЛДАНОВА Жигмыт Галдановнае—Сэлэнгын аймагай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ДУМНОВА Мария Ивановнае—Сэлэнгын аймагай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. ЕРАНСКАЯ Анна Васильевнае—Сэлэнгын аймагай, Ново-Селенгинскэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ЕФИМОВА Акулина Терентьевнае—Сэлэнгын аймагай, Сульфат станциин гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ЕФИМОВА Елена Ларионовнае—Сэлэнгын аймагай, «Большевик» колхозой колхозница.
7. Загидулина Васильяе—Сэлэнгын аймагай, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. ЗАХАРОВА Пелагея Николаевнае—Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. ИСАКОВА Екатерина Елисеевнае—Сэлэнгын аймагай, «1-ое Мая» колхозой колхозница.
10. МАЛОФЕЕВА Ольга Георгиевнае—Сэлэнгын аймагай, «Авангард» колхозой колхозница.
11. МИНЕЕВА Мария Александровнае—Сэлэнгын аймагай, Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
12. НИМБУЕВА Цыбикмит Байдаевнае—Сэлэнгын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
13. ОЛЕННИКОВА Акулина Семёновнае—Сэлэнгын аймагай Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
14. СВЕЧНИКОВА Лукерья Ивановнае—Сэлэнгын аймагай, Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
15. СОКОЛОВА Александра Самуиловнае—Сэлэнгын аймагай «Авангард» колхозой колхозница.
16. УЛЗУТУЕВА Ханда Бартаевнае—Сэлэнгын аймагай, Иро тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. УЛЬЯНОВА Клавдия Сергеевнае—Сэлэнгын аймагай, Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
18. ШАГУНОВА Надежда Николаевнае—Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-дохи ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АВЕРИНА Манефья Ивановнае—Сэлэнгын аймагай, «1-ое Мая» колхозой колхозница.
2. БАЖЕНОВА Мария Яковлевнае—Сэлэнгын аймагай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. БАННОВА Александра Сергеевнае—Сэлэнгын аймагай, Галуута нуурай рудоуправлениин хүдэлмэришэн.
4. БАТУЕВА Цыбикжит Цыбикжаповнае—Сэлэнгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. БАТУЕВА Ханда Намсараевнае—Сэлэнгын аймагай, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
6. БАТУЕВА Аграфена Ивановнае—Сэлэнгын аймагай, «Заготскот» конторын хүдэлмэришэн.
7. ДАНЗАНОВА Радна Лубсановнае—Сэлэнгын аймагай, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. КАЛИМУЛИНА Рахилые—Сэлэнгын аймагай, Селендума тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
9. КАРПОВА Парасковья Георгиевнае—Сэлэнгын аймагай, «XVIII партсъезд» колхозой колхозница.
10. КОСТИНА Антонина Григорьевнае—Сэлэнгын аймагай, Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
11. КРУГЛОВА Клавдия Яковлевнае—Сэлэнгын аймагай, Селендума тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
12. МАЛКОВА Евгения Афанасьевнае—Сэлэнгын аймагай, «Авангард» тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
13. НАДМИТОВА Чимит Намжитовнае—Сэлэнгын аймагай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
14. ПОСПЕЛОВА Александра Ильиничнае—Сэлэнгын аймагай «Боевик» промартелиин хүдэлмэришэн.
15. ПНЕВА Аграфена Николаевнае—Сэлэнгын аймагай «1-ое Мая» колхозой колхозница.
16. ПОЛОМОШНОВА Александра Филипповнае—Сэлэнгын аймагай Зуй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
17. ПОСПЕЛОВА Елизавета Иннокентьевнае—Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

Бурят-Монгол АССР-эй ремесленнэ, железнодорожно училищануудай, ФЗО-гэй һургуулинуудай ба ажалай резервүүдэй Управлениин аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Ажаүйлэдбэридэ ба транспортда залуу хүдэлмэришэниие бэлэдхэхэ хэрэгтэ онсо шалгарһан ремесленнэ, железнодорожно училищануудай, ФЗО-гэй һургуулинуудай болон БМАССР-эй ажалай резервүүдэй Управлениин аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлэй грамотаар шагнаха гэбэл:

1. **Бартеньев** Петр Александровичые—№ 2 железнодорожно училищын үйлэдбэриин һуралсалай ахалагша мастер.
2. **Гармаш** Александр Андреевичые—БМАССР-эй ажалай резервүүдэй Управлениин начальник.
3. **Демидов** Владимир Северьяновичые—№ 2 железнодорожно училищын һуралсалай үйлэдбэриин частиие даагша.
4. **Длугевский** Иван Фёдоровичые—№ 1 железнодорожно училищын ахалагша военрук.
5. **Коптев** Иван Никитовичые—№ 1 железнодорожно училищын үйлэдбэриин һуралсалай мастер.
6. **Кородинский** Василий Ивановичые—№ 1 железнодорожно училищын һуралсалай үйлэдбэриин частиие даагша.
7. **Коврига** Валентина Михайловнае—№2 ремесленнэ училищын үйлэдбэриин һуралсалай мастер.
8. **Кузьмин** Василий Григорьевичые—№ 7 ФЗО-гэй һургуулиин үйлэдбэриин һуралсалай ахалагша мастер.
9. **Логачев** Иван Осиповичые—№ 1 ремесленнэ училищын үйлэдбэриин һуралсалай мастер.
10. **Розовый** Георгий Мефодьевичые—№ 1 ремесленнэ училищын директор.
11. **Руднев** Алексей Павловичые № 2 железнодорожно училищын үйлэдбэриин һуралсалай мастер.
12. **Саганенко** Иосиф Тихоновичые—№1 ремесленнэ училищын мастерскойн начальник.
13. **Смирнов** Александр Александровичые—№2 ремесленнэ училищын директор.
14. **Спирин** Николай Константиновичые—БМАССР-эй ажалай резервүүдэй Управлениин начальнигые политико-хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин талаар орлогшо.
15. **Туева** Екатерина Терентьевнае—№ 8 ФЗО-гэй һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ.
16. **Шерстобитов** Иван Степановичые—№1 ремесленнэ училищын үйлэдбэриин һуралсалай мастер.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо М. ИЛЬИЧЕВ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ. Соведүүдэй Байшан.
1945 оной сентябриин 27.

Үндэр хада дээрэхи метеорологическа обсерваторинуудта

ТАШКЕНТ. (ТАСС). Памир, Тянь-шань болон Дунда Азиин бусад орьёл үндэр хадануудай метеорологическа станцинуудта үбэлжэхэ хүнүүд мүнөө ошожо байна. Тэндэ эдеэ хоол болон үбэлдөө хэрэгтэй түлишэ абаашажа байна.

Зүүн Памир дээрэ бии байһан Сарезскэ нуурһаа гидрометеорологическа станциин начальник Сергей Чертанов бууржа ерээ. Тэрэнэй оронда хуушанай дүйтэй шадамар метеоролог Виктор Петрович Павлов гэгшэ ошоо. Мальгузарска хадада урдын фронтовик—Берлинэй түлөө дайн байлдаанда хабаадалсаһан Соварнов гэгшэ ерээд байна. Мульһэтэ хадын үндэр оройдо байһан Совранов гэгшэ ерээд байна. курс дүүргэһэн залуу ажаглагшад Сахавенко ба Фомина гэгшэд түрүүшын үбэлжэлгэ үнгэргэхөө ерэбэ.

Манай республикын һонин

261 гектар хахалаад байһан Ториин МТС-эй эрхим тракторист Иван Мельников.

О. Зенкиин фото.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ ПЕТР ХАРИТОНОВ УЛАН-УДЭДЭ ЕРЭБЭ

Гитлеровскэ Германида эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай эхилээд байхада эгээл түрүүшээр Герой болоһон Петр Харитонов түрэл Улан-Удэ городтоо айлшалжа ерэбэ. Түрэлхидтөө байжа амараад, сэрэгэйнгээ алба саашань хэхээр бусаха юм.

556 ГРАММ АЛТА ОЛОБО

Һаяхан Пипикандэ (Баунтын аймаг) нүхэр Юзинэй алта бэлэртэг бригада 556 грамм алта олобо.

М. И. Кутузовай түрэһэнһөө хойшо 200 жэлэй ойдо

Ородой агууехэ полководец Михаил Илларионович Кутузовай түрэһэнһөө хойшо 200 жэлэй ойе манай үргэн тэниюун орон нютагай булан тохой бүридэ тон үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна. Энэ түүхэтэ үдэртэ зорюулжа манай эндэхи республиканска ба аймагай газетэнүүд тусхай материалнуудые гаргаһан, лекцинүүд арад зоной дунда уншагдаһан, радиодамжуулга болоһон ба алдарта фельдмаршал тухай һонирхолтой выставкэнүүд табигдаба.

Үсэгэлдэр үдэшэлэн Пединститудэй лектори соо «Михаил Илларионович Кутузовай полководческо искусство» гэһэн лекциие СССР-эй түүхын тэрэ институдай кафедрые даагша В. Н. Тюшев уншаба. Мүн тэндэ «Л. Н. Толстойн «Дайн сэрэг ба эб найрамдал» гэжэ роман соо харуулагдаһан Кутузовай образ» гэһэн лекци болобо. Тэрэниие институдай литературын кафедрые даагша В. А. Абрамов уншаа. Олон зон сугларжа шагнаад, ородой урданай полководец тухай ехээр һонирхожо асуудалнуудые табиһан байха юм.

Һонирхолтой шухала суглаан болобо

Сентябриин 25-да республиканска ород драмын театр һонирхолтой шухала суглаа татаба. Киргизскэ ССР-эй габьяата артист нүхэр Уринов ород драмын шэнэ театр байгуулха тухай хэлэхэдэнь, тэндэ сугларагшад тон халуунаар угтажа абабад. «Бидэнэр өөрынгөө, Улан-Удын театртай болохо гэжэ үниинэй һанаһан ба мүнөө тэрэниие байгуулхын тулада халуун туһаламжа үзүүлхэбди» гэжэ үгэ хэлэһэн арбаад хүн мэдүүлбэ. Иигэжэ бүхы городойнай зон һанажа байна бэзэ.

Ород драмын театр мүнөө «Тиимэл байха», «Хойто эхэ», «Стакан уһа» гэжэ зүжэгүүдые табижа байна.

Һургуулида туһаламжа

Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үлгэр жэшээгээр «Серп ба Молот» гэжэ артелиин правлени болбол долоон жэлэй һургуулиин багшанар болон һурагшадай байра байдалые һайжаруулха гэжэ 2 тонно хартаабха, 1 тонно капуста, 2 хонин, 2 прошоонхо, 10 центнер гурил, 10 килограмм ноохо ба хониной 10 арһа үгэбэ.

Жэмэс суглуулна

Хойто-Байгалай загаһанай кооперациин хүдэлмэрилэгшэд арад зондо худалдажа үгэхэ амтатай элдэбын жэмэсүүдые суглуулжа байна.

НАЛОГОО БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ТҮЛЭБЭ

Хүдөө ажалай налогой түлбэри Яруунын аймагай Эгэтын сомон дотор һайнаар ябажа байна. Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай олохон членүүд налогоо болзорһоонь урид түлэнхэй.

ҺУРАГШАД КОЛОС ТҮҮНЭ

Сэлэнгын аймагай Зуево-Сутайн эхин һургуулиин һурагшад өөрынгөө багша Н. Жамбаловагай хүтэлбэри доро колос түүхэеэ хээрэ ошожо, мүнөө 623 килограмм орооһо суглуулаад тушааба.

ЛИНГВИСТИЧЕСКЭ СУГЛААН БОЛСХОНЬ

Культура ба экономикын шэнжэлхы үхаанай институт һаяар лингвистическэ суглаа хэхэнь. Тэндэ бурят-монгол хэлэ бэшэгэй асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Улан-Удэ станцида поездүүдые һайнаар холбон ябуулдаг Иван Михайлович Голованов.

А. Поповой фото.

УРАНЗОХЕОЛШО ЖАМСО ТУМУНОВАЙ ВЕЧЕР

Үсэгэлдэр үдэшэ ЛНПЛ-эй байшан соо уранзохёолшо Жамсо Тумуновай литературна вечер болобо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда бэеэрээ хабаадалсажа, олон аюулые дабажа гараһан болоод олон юумэ үзэжэ хараһан тухайгаа хэлэжэ, шэнэ шэнэ шүлэгүүдые уншажа, тэндэ сугларһан нүхэдые баярлуулба. Иимэ материалаа согсолжо, арад зоной омгорхомо һайхан зохёол бэшээ һаа һайн һэн гэжэ тэдэнэр хүсөөһэн байна.

Партиина ажабайдал

Коммунистнууд үндэр бүтээсэнүүдые туйлана

Манай аймагай колхозуудай дэргэдэхи партиина эхин организацинууд болбол мүнөө жэлэй таряахуряалгые болон тушаалгые түргэнөөр ба гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа абаха, таряа тушаалгаар гүрэнтэеэ саг болзорhоонь урид тооцохо зорилготойгоор үргэн ниитэ колхозниигуудай дунда партиино-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ байна.

Мүнөө хүдөө нютагуудтахи партиина болон комсомольско организацинуудай ушэнэ таряахуряалгын хүдэлмэриие үндэр темпэтэйгээр ябуулжа, таряа тушаалгые ойрын үдэртэ дүүргэхэhээ ондоо шухала зорилго байхагүй гэжэ ойлгоно. Энэ зорилгые зүбөөр ойлгоhон партиина эхин организаци, тэрэнэй гэшүүд болбол тус хүдэлмэриие эльгэмтэйгээр ябуулжа байнал. «Гигант» колхозой поли дээрэ тарянажалай бригадын бригадирай хүдэлмэрилэг ВКП(б)-гэй член нүхэр И. Сапунов гэгшэ өөрынгөө бригадын гэшүүдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эрхилжэ шадаhанайнгаа ашаар таряахуряалгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, үндэр показательнуудые туйлаба. Мүнөө энэ бригадынхид колхозойнгоо правлениин ба партиина эхин организациин дамжуулгын Улаан тугые [illegible] бүхөөр барижа ябанал.

Тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай бригадые хүтэлбэрилдэг партиин гэшүүнэй кандидат нүхэр С. Наталин гэгшэ өөрынгөө хүдэлмэриие жэшээтэ hайнаар табижа, арад ниитын дунда хүндэтэй болоо. Тус бригада болбол таряахуряалгын хүдэлмэриие колхоз соогоо эгээн түрүүлжэ 100 процент дүүргэхэhээ гадна, 248 гектар газар дээрэhээ колос суглуулба. Бригадынгаа гэшүүдэй ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ табиhанайнь ашаар энэ бригадынхид барандаа шахуу ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг стахановецууд болобод.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци таряахуряалгые болон тушаалгые сар болзор соонь үнгэргэхэ тушаа ойлгуулламжын хүдэлмэри артелиингээ гэшүүдэй дунда үргэнөөр хэhэн байгаа. ВКП(б)-гэй член Анна Сучкова, партиин гэшүүнэй кандидат А. Мясникова гэгшэд үдэрэйнгөө нормонуудые 120—130 процент дүүргэнэ.

Мүн тэрэшэлэн колхозно парторганизацинуудай дэргэдэ агитколлективүүдэй агитаторнууд таряахуряалгын хүдэлмэриие хурдалхаха талаар ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, «Серп ба молот» гэжэ хүдөө ажалай артелиин агитколлективэй агитаторнууд нүхэд Травкина ба Кушнарева, «Авангард» колхозой агитаторнууд нүхэд З. Савченко ба А. Грудинина болон бусад тарияахуряалга, сомолго ба тушаалгын хүдэлмэринүүд дээрэ ажаллажа байдаг колхозниигуудай дунда ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэриие үргэн далайсатайгаар хэдэг болоо. Эдэнэр хадаа ханын газетэ болон дайшалхы хуудаhануудые удаа дары гаргажа, тэрээн соогоо колхозуудайнгаа бригадануудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ зуураа, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан стахановецуудай баян дүй дүршэлые тодо hонороор бэшэжэ, мүрысөөндэ оролсоо абаhан уялгануудаа дүүргэдэггүй зарим залхуу залихай колхозниигуудые эрид шууд шүүмжэлдэг юм. Мүн мүрысөөнэй дүн гаргаха ба тоо бүридхэл hайжаруулха хэрэгтэнь колхозуудайнгаа правленинүүдтэ бодото туhаламжа хүргэнэ.

Тиибэшье ябашье, аймагай партиина организациин зарим гэшүүд өөрынгөө түрүү үүргэнүүдые [illegible] дуугаар бэелүүлжэ, мүрысөөндэ [illegible] баримтанууд элирүүлэгдэнэ. Жэшээнь, «Политотдел» гэжэ колхозой тарянажалай бригадын бригадир коммунист нүхэр И. Михалев болбол даалгабарита хүдэлмэреэ эбэр нобшоор ябуулна. Тус бригадын гэшүүдэй дунда ажалай жаяг заршам тон hула байхаhаа гадна, социалистическэ мүрысөө эрхилэгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэhээ энэ бригада гансахан колхоз соогоо бэшэ, харин бүхы аймаг соогоо эгээн гээгдэнги hүүри эзэлжэ ябаха юм.

hаяхан ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ Тарбагатайн ба Жиримскэ МТС-үүдэй дэргэдэхи партиина эхин организацинуудай секретарьнууд нүхэд Клебцов ба Патракин гэгшэдэй тракторна болон комбайнова бригадануудай дунда хэрзэргээр партиино-политическэ хүдэлмэри хэжэ байhан тухай асуудалаар элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэ. Тэдэ тэндэхи партиина эхин организацинууд ба тэрэнэй коммунистнууд болбол энэ шухала хүдэлмэриие тоонгүй байжа, унагаахын туйлда хүргэhэн баримтанууд элирүүлэгдэбэ.

Тиимэhээ тус МТС-эй трактористнууд болон комбайнернууд даалгабарита нормоёо холо дүүргээгүй байхаhаа гадна, үнэтэ горючиие ехээр гаргашалhан байгаа. Трактористнууд болон комбайнернуудай дунда политическэ темэтэй элидхэл гү, али лекци уншаhан ябадал байхагүй. Эндэ ажалай жаяг заршам тон hула. Хүдэлмэрилөө гээгдэжэ гарадаг хүнүүдэй тоо hараhаа hара бүхэндэ олошорно.

Калининай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ ба «Путь Ленина» колхозуудай дэргэдэхи партиина эхин организацинуудай коммунистнууд үргэн ниитэ колхозниигуудай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэринүүдые үдэр бүри эрхилжэ, тэдэнэрые ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлаха зам тээшэнь зоригжуулнагүй гэхэдэ заахашье алдуу болохогүй.

Тиимэhээ партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд дээрэ дурсагдаhан алдуу эндүүнүүдые ойрын үдэртэ усадхаха талаар хэмжээ-ябуулганuудые абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

М. ЖИРАКОВА, ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой эмхидхэлэй-инструкторско таhагые даагша.

Эрхим таряа—гүрэндөө!

Колхоз бүхэн абаhан уялгаяа үдэрбүри шалган үзэжэ бүхы дутуунуудаа ябууд усадхаха зэргэтэй. Сагай уларилай ямаршье сагта тарягаа hайнаар ба түргэнөөр хуряажа абаха уялгатай!

Гүрэнтээ дүүрэн тоособо

ЦАКИР. (Телеграфаар абтаба). Гүрэндөө тарияа тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ байhан колхозуудай тоо олошорно. Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаhан уялгануудаа Калининай нэрэмжэтэ [illegible] (түрүүлэгшэнь нүхэр [illegible], парторганизациин секретарь нүхэр Батоева), ба Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жамбалов ба парторганизациин секретарь нүхэр Дармаева) нэрэгэй түрэтэйгээр дүүргэбэд.

Тус колхозууд болбол гүрэндөө уялгата ёhоор тарияа тушааха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргээд, Улаан Армиин фондто оруулха ба гарнцева түлбэринүүдээ дүүргэхэhээ гадна. Нөөсын фондто тарияа тушаажа эхилбэ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДААР ТАРЯАХУРЯАЛГА БА НАМАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН.

1945 оной сентябриин 25.

Аймагууд	Хахада хуряалга (процентээр)	Намарай хагалга (процентээр)
1. Закаменай	92.4	46.6
2. Тарбагатайн	[illegible]	81.0
3. Тунхэнэй	90.2	38.0
4. Сэлэнгын	89.2	100.0
5. Иволгын	86.9	95.0
6. Хэжэнгын	86.2	4.2
7. Б-Кударын	85.2	60.0
8. Кабанскын	82.0	90.4
9. Кяхтын	79.7	—
10. Хориин	77.7	50.1
11. Зэдын	73.7	24.0
12. Курумканай	73.3	—
13. Мухаршэбэрэй	72.4	33.1
14. Кударын	72.2	36.0
15. Баргажанай	68.6	56.0
16. Торнин	68.5	87.5
17. Прибайкальска	66.7	53.8
18. Бичурын	64.8	77.4
19. Заиграйн	62.0	46.1
20. Яруунын	57.0	1.3
Хамта	76.5	51.4

40 бухалай орондо 75-ые бооно

Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй долгин үргэдэнэ. Үдэрэйнгөө нормонуудые үлүүлэн дүүргэдэг колхозниигуудай тоо олошоржо байха юм.

Боолтошон нүхэр М. Морозова болбол 40 бухал уяха байhан аад, үдэр бүри 70—75 бухал уяжа, стахановецуудай нэрэзэргэдэ хүртэбэ.

Ц. НИМАЕВ.

Шэн зоригто ажал

Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилэг комбайнер нүхэр М. Бельская гэгшэ 12 үдэрэй туршада 112 гектар хуряаба. Хуряалгын хүдэлмэриие эрхим hайн шанартайгаар, монсогоршье ороохо гээлтэгүйгөөр хэhэнэйнь түлөө колхозой правлени болбол нүхэр Бельская сагта хоёр шагнаба.

Хонхолойн МТС-эй залуушуулай тракторна бригадын бригадир нүхэр Анна Фёдорова болбол уггаргиин жэлдэ тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые эрхим hайн шанартайгаар холо үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө «МТС-эй отличнэ бригадир» гэhэн значегоор СССР-эй Наркомзем ба ВЛКСМ-эй Центральна Комитедээр шагнагдаhан байгаа. Мүн тэрэшэлэн трактористнүхэр Ванжит Цыбикова гэгшэ «Отличнэ тракторист» гэжэ значегоор шагнагдаhан болой.

hаяхан колхозой клуб соо үргэн ниитэ ажалшадай хабаадалгатайгаар баярай суглаан болоод, тэрээн дээрэ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Гасанов тэдэнэрэй шагналнуудые эдэ түрүүшүүлдэ барюулаа.

Улаан шагналай харюуда эдэ басагадууд хадаа 1945 оной тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые 160 процент дүүргэхэбди гэжэ хүнтэтэй ба харюусалгатай уялганууды абабад.

Б. ТАМАРОВА.

Байкал-Кударын аймагай колхозуудаар

Тус аймагай Майн 1-эй нэрэмжэтэ колхозойхид тарияа хуряалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ байна. Мүнөө ороhото культурануудай хуряалгые сум дүүргээ. Хамта дээрээ 718 гектар монсогоршье ороохо гээлтэгүйгөөр хуряагдаба.

Тарияа сохилго ба тушаалгын хүдэлмэри hүни үдэргүй түхэреэн суухэ соо хэгдэжэ байна. hүүлэй мэдээгээр 3.840 пууд тарияа талха гүрэндөө тушааба.

Энэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилэг комбайнер Иван Куржумов болбол комбайнаар хуряаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, 183 гектар хуряаба.

Кировой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилэг hаяхан Улаан Армиин албанhаа табигдажа ерэhэн комбайнер нүхэр Черкашин гэгшэ бусад комбайнернуудhаа хүдэлмэреэ [illegible] эхилбэшье hаа, мүнөө жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ болоод байна. Хамта дээрээ 120 гектар тарияа эрхим hайн шанартайгаар хуряаба.

Комбайнернууд болон трактористнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үдэрhөө үдэр бүри үргэдэжэ, жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн патриотическа хүдэлөөн [illegible].

ЮМСУНОВ.

3.229 килограмм горючи алмаба

Тарбагатайн аймагай «Путь Ленина» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилэг залуушуулай тракторна бригадын бригадир комсомолец нүхэр Климентьев болбол тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ зуураа 3.229 килограмм үнэтэ горючи арбилба.

И. ФЕДОРОВ.

Тарягаа ехээр гээнэ

«Путь социализма» колхоз Яруунын аймагай томоохон колхозуудай нэгэндэ тоологдоно. Тиихэ зуураа тус колхоз тарияахуряалгаар аймаг соогоо ехэхэн гээгдэжэ ябана.

Энэ колхозой жаткашад даалгабарита хүдэлмэрилөө тиимэ гэшэгүй харюусалгагүйгөөр хандаанал. Эдэнэр хадаа хуряалгын шанарые заахашье сахинагүй, гансахан лэ тоо нампаал, тарягаа ехэхэн гээлтэ хоролтодо оруулжа байха юм. Хуряагдаhан газар дээрэhээнь колос суглуулха хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байна. Тиимэhээ гектар газар дээрэ 4 центнер шахуу тарияа гээhэн ушарнууд элирүүлэгдэбэ.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Тарнуев болбол иигэжэ өөhэдынгөө уялгануудта харюусалгагүйгөөр хандажа байhан колхозниигуудта ямаршье хэмжээ абангүй байхань утаа гайхалтай. Тарияахуряалгын түрүүшын үдэрhөө эхилжэ энэ колхозойхид аймагай графигые эбдэнэд.

hаяхан, партиин айкомой бюро болбол нүхэр Тарнуевай элидхэл дуулаад, энэ алдуу эндүүнүүдээ ойрын сагта бүримүhэн усадхаха тушаа тодо hонор заабари үгэhэн байгаа. Тэдэ энэ заабариие үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байнад.

Тарияахуряалга дээрэ хүдэлмэрилэг эрэгтэй эмэгтэй колхозниигуудай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри оройдоошье хэгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Мүн социалистическэ мүрысөөн горьтойгоор эрхилэгдэнэгүй.

Н. ДАНЗАНОВ.

Репинэй уранhайханай дурасхалта зурагууд

(И. Е. Репинэй наhа бараhанhаа хойшо 15 жэлэйнь ойдо)

Үнгэрэгшэ жэлдэ, И. Е. Репинэй түрэhэнhөө хойшо зуун жэлэй баяр болоходо, агууехэ уранзураашын мүнөө болтор хэндэшье мэдэгдээгүй байhан хэдэн арбаад зурагууд олдоhон байгаа. Эсэгэ оронойнгоо хамгаалгын Агууехэ дайн болохоhоо урдахана Советскэ Союзай газар дайда дээрэ байhан бүхы репинскэ зурагуудые бултыень харуулhан выставкэ Москвада, hүүлдэрынь Ленинградта ба Киевтэ эмхидхэгдээ гэжэ hанан гэтэр, гэнтэ олдоhон тэдэ зурагууд хадаа арадай национальна гениин уранhайханай үг үлэгдэл гээшые ниидэд баяжуулhан байха юм.

Нэдондоной баяр хадаа шэнэ шэнэ бэдэрэлгэнүүдые хэхэ ябадал тээшэородой искусствын историгуудые урялhан байгаа. Тэдэнэр хадаа үни заяанда үгы болошоhон гү, үгышье hаа бэшэг захидалнууд, урданай газетэнүүд болон тэрэ үеын хүнүүдэй баталан хэлэдэгэй ёhоор элитэ байhан элдэб зурагуудые бэдэржэ олоhон байна. Тэрээнтэй нэгэн хамта «Репиниана» элбэг баян нэмэлтэ оруулhан биографическа шанартай шэнжэлэлнүүд, хэблэгдээгүй бэшэгүүд, дневникүүд дурасхалнуудые бэдэрхэ ябадал хэгдэhэн байгаа.

Ами аминдаа хэгдэhэн энэ бүхы хүдэлмэриие нэгэдхэхэ хэрэгтэй болобо. Энэ ажал хэхэ гэжэ СССР-эй Академи наукын искусствонуудай түүхэ шэнжэлхэ Институт орожо, Репин тухай материалнуудай дэлгэрэнгы сборник хэблэн гаргаха гэжэ түсэбтөө оруулhан байна. Мүнөө үедэ энэ хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ, Репиндэ зорюулагдаhан «Уранhайханай дурасхалта зурагууд» гэжэ түрүүшынь том хэблэлдэ үгтэхөө байна.

Энэ хүдэлмэри хайшан гэжэ хэгдээб, хайшан гэжэ бэдэрхэ хэрэгтэй байгааб, хайшан гэжэ олдооб?

Оройдоошье элитэ болоогүй гү, али мартагдаhан ба үгы болоhон шэнэ зурагуудые олоhон ябадал юунhээшье шухала байгаа гээшэ hэн. Өөрынгөө энэ зорилгые тус институт хадаа гол шухала ба түрүүшын ээлжээнэй гэжэ тоолодог байба. Ондоо хүнэй оройдоошье харахагүй ба олохогүй тиимэ газарта абьяастайгаар бэдэрэлгэ хээд, олоходо шаладаг тиимэ тусхай түрэлэй историгууд манай искусствода бии гээшэ. Энэ хадаа хэзээ нэгэтэ уншажа гү, али дуулажа ухаан ойндоо тогтооhон хэдэн мянгаад таhархай мэдээнүүдые сэгсэлжэ шалаха онсо бэлиг мүн. Задалан шэнжэлжэ ба элдэб янзаар жэшээлэн үзэжэ, шухала материалнуудые бэдэрхэ замууд тодоруулагдажа байна. Тиигэжэ шэнжэлэгшэд hанагдаагүй юумэнүүдые элирүүлжэ байха юм.

И. Е. РЕПИН.

Репинскэ зохёолой үнэхөөрөө шэмэглэлтэ болохо юумэнүүд олдожо, тэрэ Институтда табидатай байна: Репинэй «Холын ойро» гэжэ дурасхалнуудайнь сборниктошье ороогүй ба хаанашье хэблэгдээгүй, хэндэшье мэдэгдээгүй байhан дурасхалнууд; уранзураашын элитэ бэшэ, шухала удхатай бэшэгүүд; эдэ шэнэ материалнуудые ехэнхидэ тодорхойлhон тэрэнэй элитэ болоогүй зохёолнууд; мүн хэдэ хэдэн үнэтэ портредууд, эскизүүд, картинанууд, зурагууд.

Шэнэ материалнуудые олохын хажуугаар тэдэниие тайлбарилха хүдэлмэри ябажа байна: шэнэ портредүүд олдоо, тэндэ хэн, хэзээ ба ямар байдалда зурагдаhаниинь мэдэгдэнэгүй, гэбэшье эдэ бүхы асуудалнуудта тодо hонор харюу үгэхэ хэрэгтэй; бидэндэ мэдэгдэжэ байhан картинын шэнэ эскиз олдонхой—тэрэ хадаа ондоо эскизүүдэй дунда ямар hүүри олоноб гэжэ тодоруулха болоно.

Бидэнэр мүнөө болтор Репинэй анха түрүүшын хүдэлмэринүүд тухай тон лэ хомор материалнуудтай байгаабди, ухибүүн ябахадаа тэрэнэй зураhан зурагуудые хүү тооной мэдэхэгүй байгаабди. Бидэндэ юрэнхытөө элитэ болоhон бүхы юумэнүүд хэблэгдэн, репинскэ дурасхалнууд соогуур тараашанхай. Чугуевскэ түрүүшын багшанар тухай зарим мэдээнүүдшье тэрээн соо дайралдана, гэбэшье тэдэнэр дааншье хуряангы байна. Тиимэhээ харанхы дулии сэрэгэй нютагта hууhан ородой эдэ уранзураашад ямар улад байhан юм гэжэ тодоруулжа шадахагүй байнабди, Репин болбол уранhайханай эхин шатын эрдэм болбосоролоо абаhан ба тэдэнэр ерээдүйн агууехэ уранзураашын творческо мэргэжэлтэй болоходонь бага бэшэ үүргэтэй байжашье магадгүй.

Искусствонуудай түүхэ шэнжэлхэ Институт болбол Харьковай Чугуев гэжэ нютагта Репинэй ябаhан газарнуудые тусхайта ёhоор шалгажа үзэhэн байха юм. Чугуевые немецко-фашистнуудай эзэмдэтэр тэрэ городто Репинэй үеэн бэшэ түрэл саданганархин, тэдэнэй аша гушанар hуужа байhан юм: тэрэнэй багшанарай ашанаршье байжа байгаа. Тэдэнэр уранзураашын бага наhан тухай, тэдэнэй багшанар тухай үнэтэ шухала мэдээнүүдые хэлэжэ үгэhэн байна; тэрэнэй ухибүүн байхадаа зураhан юумэнүүдэйнь зарьмые хаража багшанарайнь хүдэлмэриие олохо золтой байбабди. Чугуевэй немецкэ эзэмдэлгэдэ байха үедэ Репиниие ухибүүн байхаhаань хойшо мэдэхэ байhан үбгэд хүгшэдэй наhа баралдаар, олдоhон хүдэлмэринүүдэй олонхинь хосорбо.

Бидэнэр мүнөө, репинскэ багшанар уранhайханай талаар ямар байhан юм гэhэн тэды бэшэ, харин XIX-дэхи зуун жэлэй хахад багта ородой харанхы дулии хүдөө нютагай уранhайханай культура хайшад байhан юм гэhэншье тухай тодо мэдээнүүдтэй болобобди.

Репин хадаа өөрынгөө чугуевскэ багшанар тухай тон халуунаар дурсажа, тэдэнэй зарьман тухай тиимэ дулии газарта хэндэшье дуулдаагүй, үнэхөөрөө үндэр ехэ бэлигтэй ородой уранзураашад hуужа ажаллаа юм гэжэ хүү этигэхээршье бэшэ ехэ баяртайгаар хөөрэнэ. Бага наhандаа багшанартаа гайхан шүтэдэг ябадалынь үбгэн болоhон Репинэй тиимээр магтаал хэхыень баадхаhан байгаа бэзэ гэжэ hанахаар байгаа. Гэбэшье Репин хадаа тиимэ үндэр дээдэ сэгнэлтэ үгэхэдөө захаhаань абажа хэлэхэдэ, нэгэ чугуевец, уранзурагай Петербургска академидэ hуралсажа гараhан Леонтий Персановай үнэхөөрөө хурса шадабариие нэмээжэ хэлэнэгүй гэжэ Чугуевhаа асарагдаhан, дуулдаагүй тэдэ уран зураашадай лабтай hайхан зурагууд хэлэжэ үгэнэ. «Уранhайханай дурасхалта зурагууд» соо тэрэнэй хэдэ хэдэн хүдэлмэринь харуулагдана.

Манай архивна баялиг фондынууд сооhоо агууехэ мастерай бэеынь ябадал болон творчествын шэнэ шэнэ имагта шухала мэдээнүүд олдобо.

1883 ондо В. В. Стасовтай хамта Испани ошоhон ябадалынь хады шэнээн ехэ hонирхолтой байhан тухай Репинэй бэшэгүүд дээрэhээ элитэ болоно. Мүнөө энэ ошолго тухай Стасовай өөрынь бэшэhэн дурасхалнууд олдобо, тэдэнь мүнөө гарахаа байhан «Уранhайханай дурасхалта зурагуудай» том соо мүн лэ түрүүшынхеэ толилогдохо юм. Тэдэнэр хадаа Репинэй гансахан творчествые бэшэ, мүн баhа тэрээнтэй холбоотой байhан ажаhуудалай ортон байдалые харуулжа, тон ехэ hонирхолтойгоор уншагдана.

Репин хадаа Россие хизаарлашагүйгөөр дурлаhан ба хаанта ёhо гуримай болон тэрэнэй зарсанарай мунхаг муухай ябадалда дураа гутаhан дулэтэ патриот байhан гэжэ зарим ном дэбтэр соо харуулагдана.

Репин тухай сборник соо дурасхалташье материалнууд багталсана. Украинын Академи наукын наhа бараhан бодото член Яворницкиин дэлгэрэнгы дурасхалнууд энээн хүдар оролсоно: Репин хадаа «Запорожецууд» сооhи бэшээшэ хүнэй толгойе энэ хүнhөө хаража зураhан байха юм. Тэрэ картина хайшан гэжэ зурагдаhан тухай автор тодорхойгоор бэшэнэ. Бусад дурасхалнууд сооhоо энэ сборнигто оруулха гэжэ бэшэhэн Чуковский ба Щепкина-Куперник гэгшэ уранзохёолшодой, 1925 ондо Бродский ба Радимовтай хамта «Пенаты» болон бусад газарнуудаар ябаhан тухайгаа художник Кацманай бэшэhэн дурасхалнууд hонирхолтой байна.

«Уранhайханай дурасхалта зурагууд» хадаа анха түрүүшынхеэ тунхаглагдаха Репинэй олон зурагуудаар шэмэглэгдэжэ, шэнэ жэлэй эхин багта ном боложо гараха юм.

Академик Игорь ГРАБАРЬ.

ХИЛЫН СААНА

Парижда пресс-конференци дээрэ Хиллмэнэй хэлэhэн үгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентствын дамжуулhанай ёhоор, сентябриин 13-да болоhон пресс-конференци дээрэ үйлэдбэриин профсоюзуудай конгрессэй (КИП-гэй) политическэ ябуулгын комитедэй түрүүлэгшэ ба конференци дээрэхи американскэ делегациин түрүүлэгшэ Хиллмэн болбол бүхэдэлхэйн профсоюзна конференциин үг зорилгонууд тухай мэдээсэл хэбэ.

Үйлэдбэриин профсоюзуудай конгресс хадаа тус конференци гансахан бүхы ажалшадта тэды бэшэ, мүн ерээдүй сагай эб найрамдалда, хэмэл арадуудай байгуулан хүгжэлтэдэ болон демократическэ прогрессто этигэл найдабари [illegible] түүхэтэ ушарал болоно гэжэ Хиллмэн мэдүүлбэ.

Энэ уласхоорондын нэгэдэмэл хүсэ гаргалгада американскэ ажалай федерациин хабаадалсаагүй байhаниие тон ехээр гайхан халагдахаа зуураа, Хиллмэн иигэжэ мэдүүлбэ: «Хэрбээ 1936—37 онуудта бүхы дэлхэйн бидэнэрэй мүнөө хэжэ байhан юумые ойлгоhон байгаа hаа, дайн сэрэг болохогүй байгаа. [illegible] нэгэдэhэн ябадал гансахан [illegible] үеэ болоhон байба. [illegible] зорилго болбол энэ нэгэдэлые дайн сэрэгэй дахин давтагдахагүй, харин тэрэнэй эсэргүү гаранти болгобол [illegible] зүбтэй болоно» гэбэ.

ФРАНЦИДАХИ КАНТОНАЛЬНА hУНГУУЛИНУУДАЙ НЭГЭДЭХИ ТУРЫН ДҮНГҮҮД

ПАРИЖ, сентябриин 25. (ТАСС). Франс Пресс агентство болбол Францидахи кантональна hунгуулинуудай урид [illegible] дамжуулба гэбэл.

«1362 hунгагдаhан кандидатнууд томохон партинууд ба организацинуудаар иигэжэ хубаагдаhан гэбэл: социалистнууд—333, коммунистнууд—102, радикал-социалистнууд 293, бэеэ даанхай социалистнууд—60, «арадай республиканскэ хүдэлөөн», «бэеэ даанхай республиканецууд ба радикалнууд»—154, «республиканскэ демократическэ союз»—143, консерваторнууд ба бэеэ даанхай баруунайхид—39, бусад элдэб группанууд—134».

СИРИЯ БА ЛИВАНИДАХИ АРМЯНУУДАЙ МИТИНГНҮҮД

БЕЙРУТ, сентябриин 26. (ТАСС). Сентябриин 23-да Бейрут, Алепп, Дамаск, Захледэ Сирия ба Ливандахи армянскэ национальна советээр эмхидхэгдэhэн армянуудай митингнүүд болобо.

Бейрутда болоhон митинг дээрэ 10 мянган гаран армянууд хабаадалсаба. Сирия ба Ливандахи армянскэ национальна советэй түрүүлэгшэ Адам Мануэлян гэгшэ өөрынгөө үгэ соо иигэжэ мэдүүлбэ гэбэл: Турциин хүсэрхэжэ эзэлдэhэн армянскэ газар дайдые бусаажа, энэ газарые советскэ Армениитэй нэгэдхэхые эрилтэ хэхэ саг билэ армянуудта ерэбэ.

Митингын hүүлээр Генералиссимус Сталинда, президент Трумэндэ ба премьер-министр Эттлидэ хандуулагдаhан шиидхэбэринүүдые уншажа, тэрээн соогоо Сирия ба Ливанда ажаhуудаг хоёр зуун мянган армянуудай нэрэhээ үрдэнь армянскэ газарhаа булаан абтаhан газарые советскэ Армениитэй нэгэдхэхые гуйhан хүсэл гаргаба. Тус шиидхэбэри болбол нэгэн дуутаар баталагдаhан абтаба.

ГАДААДЫН ХРОНИКО

◆ Мальта шатар францускэ самолёт бута hураан унаа, тиихэдэнь 19 хүн үхэhэн байна. Үхэгшэдэй тоодо Москваhаа бусажа ябаhан журналист Блантир бии.

◆ Нью-Йоркдохи КПП-эй центр (үйлэдбэриин профсоюзуудай конгресс) энэ городто 200 мянган хүдэлмэришэн хүдэлмэриhөө гаргагдаба гэжэ мэдээсэбэ.

Харюусалгата редактор **Ц. Г. ГАЛСАНОВ.**

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1.80. зам. ответ. редактора—7.89, ответ. секретаря—3.23. отделов: партийной жизни и промышленности—7.89, сельского хозяйства—6.03, писем и переводов—6.03 (2 зв.); объявлений—2.64 (2 зв.).

Н—07451 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР Тираж 5.500.